

Osterøy kommune  
Hatland  
5282 LONEVÅG

## Administrativ fråsegn til kommuneplanen sin samfunnsdel 2020 - 2030 - Osterøy kommune

Vi viser til Osterøy kommune sitt utkast til samfunnsdelen til kommuneplanen som er lagt ut til offentlig ettersyn i brev dagsett 18.03.21. Vi viser også til vårt innspel til melding om oppstart og høyring av planprogram, dagsett 05.05.2015. 01.02.19 var kommuneplanen sin samfunnsdel for Osterøy tema i planforum.

Vestland fylkeskommune vurderer planer ut frå fylkeskommunens sektoransvar, målsettingar i regionale planar og vedteken *Utviklingsplan for Vestland*. For kommunar i gamle Sogn og Fjordane og Hordaland gjeld dei vedtekne regionale planane innanfor dei tidlegare fylkesgrensene fram til desse vert avløyst av nye planar i Vestland.

Forslaget til samfunnsdel bygger på eldre og nyare prosessar i Osterøy kommune, der arbeidet har vore sett på vent mellom to politiske kommuneval. Ettersom dette arbeidet har strekt seg over lengre tid, er regionale føringar oppdatert. Kommuneplanen sin samfunnsdel er kommunen sin viktigaste overordna plan, då den peikar ut retning og er førande for kommunen si verksemd.

I vårt reglement for folkevalde organ og delegering er det bestemt at uttale til kommuneplanen sin samfunnsdel skal handsamast politisk i fylkesutvalet. Vedtak av planen er planlagt i heradsstyret i Osterøy i juni. Då vi ser at dette blei vanskeleg knytt til samordning og skrivefrist internt i fylkeskommunen, har vi i forståing med kommunen valt å gje ei administrativ fråsegn no, og legg fråsegna fram i fylkesutvalet som referatsak i møtet 1. juni.

### Vurdering

Planprogram for kommuneplanen sin samfunnsdel blei vedteke av heradsstyret i Osterøy 17.06.2015. Vidare hadde ein noko prosess, men planarbeidet blei teken opp att i 2019/2020 med det nye heradsstyret.

Kommunen har valt å identifisere utfordringar kommunen står overfor og knytt desse til eit utval av FN sine berekraftsmål. Med dette utgangspunktet har ein laga mål og strategiar for å kome utfordringane i møte. I dette ligg mellom anna berekraftig arealforvaltning og klimatilpassing, folkehelse, trivsel og arbeide for livskraftige lokalsamfunn, syte for gode oppvekstvilkår for barn og unge, samt ei berekraftig næringsutvikling. Alle dei 17 berekraftsmåla utgjer ein heilskap og eit rammeverk for kommunen sitt utviklingsarbeid. Etter fylkeskommunen si vurdering svarar planen på utfordringsbiletet i kommunen, men *Utviklingsplan for Vestland* og fleire relevante regionale planar er ikkje tatt med som føringar.

### Planfaglege merknader

Det er positivt at ein har greidd ut og synleggjort planprosessen med figur i plandokumentet. Ikkje alle som les ein samfunnsdel er kjend med plan- og bygningslova, planhierarkiet eller korleis kommunen jobbar i ei linje frå planstrategiar, via overordna planar til reguleringsplanar, verksemds-planar og handlingsplanar.

### Mål og handlingsdel/økonomiplan

Pbl § 11-1 seier at kommunane skal ha ein samla kommuneplan som omfattar samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Å knytte samfunnsdelen til økonomiplanen er ei utfordring som er viktig å ta på alvor. Fylkeskommunen vurderer at er opp til kommunen korleis ein vel å kople samfunnsdelen og arbeidet med handlingsdel/økonomiplan, så lenge det er ei tett kopling mellom dei. Osterøy kommune skildrar dette forholdet slik:

*Handlingsdelen kan anten inngå som del av samfunnsdelen eller utgjere eit eige dokument i form av økonomi- og handlingsplan. Det siste gjeld for denne samfunnsplanen.*

Vidare seier ein i politisk vedtak at:

*For samfunnsdelen 2020-2030 vil økonomiplanen, til anna vert vedteke, utgjere handlingsdelen til kommuneplanen sin samfunnsdel.*

Vestland fylkeskommune skulle gjerne sett at handlingsplanen i form av økonomiplan var lagd ved samfunnsdelen, slik at ein kunne sjå koplingar og prioriteringar spegla der. Dei overordna målsettingane i planen er godt formulerte. Vidare handsaming av mål er sett opp i ein godt strukturert tabell (s. 21), men under «Slik vil vi gjere det», vurderer fylkeskommunen at koplinga til handlingsdelen er svak, då ein i liten grad viser til denne.

<b>Visjon: Osterøy kommune skal vera ein føregangskommune for berekraftig samfunnsutvikling</b>		
<b>Overordna målsetting om miljømessig berekraft</b>	<b>Overordna målsetting om sosial berekraft</b>	<b>Overordna målsetting om økonomisk berekraft</b>
Osterøy kommune skal forvalte areal i eit langsiktig perspektiv og til det beste for fellesskapet, og arbeide for reduksjon av klimagassutslepp og klimatilpassing i all forvaltning og i alle vedtak	Osterøy kommune skal ha ein systematisk og heilskapleg innsats for å gje innbyggerane gode kvardagsliv i trygge omgjevnadar	Osterøy kommune skal arbeide for berekraftig økonomisk vekst i kommunen, og leggja til rette for verdiskaping innaføre rammene av miljømessig og sosial berekraft
Mål 1	Mål 2	Mål 3
Målretta miljø og klimapolitikk	Gode levekår og attraktive lokalsamfunn	Framtidsretta og mangfaldig næringsliv

### *Utviklingsplan for Vestland*

Fylkestinget i Vestland vedtok i juni 2020 *Utviklingsplan for Vestland*, som er fylket sin planstrategi og som gjev retning for arbeidet til organisasjonen. Regional planstrategi skal leggest til grunn også for kommunal planlegging (jf. pbl § 7-2).

I *Utviklingsplan for Vestland* har ein utvikla 4 hovudmål med strategiar:

1. Vestland som det leiande verdiskapingsfylket og nasjonal pådrivar for eit regionalisert og desentralisert Noreg
2. Klima og miljø som premiss for samfunnsutvikling
3. Lokalsamfunn som ramme for gode kvardagsliv
4. Like moglegheiter til å delta i verdiskaping

Fylkeskommunen meiner det er positivt at mål og strategiar som er fastsett i planutkastet til kommunen, i stor grad samsvarer med våre. Både kommunen og fylkeskommunen skal legge nasjonale forventningar til grunn og jobbe etter FN sine berekraftsmål. Det vil gjere at kommune og fylkeskommune framover kjem til å jobbe i ei felles retning, noko vi meiner er avgjerande viktig for å oppnå dei måla både kommunen og Vestland fylkeskommune har.

### *Regional transportplan*

Regionale planar for gamle Hordaland gjeld fram til dei vert erstatta av nye regionale planar for Vestland fylke. *Regional transportplan* og *Regional plan for klima og energi* gjev retningslinjer som

skal sikre Hordaland eit effektivt og funksjonelt utbyggingsmønster. Dei regionale retningslinjene gjev at nye bustader må lokaliserast i nærleik til definerte senter og kollektivstopp, og at gang- og sykkeltilkomst til senter, skule og busstopp må vere trafikksikker. Fylkeskommunen gjer merksam på at etter pbl § 8-2, skal regionale planar leggast til grunn også for kommunal planlegging.

Den regionale transportplanen for Vestland fylke, [RTP 2022 - 2033](#), blir vedtatt i fylkestinget i desember 2021. Planprogrammet for RTP 2022-2033, blei klart hausten 2020 etter offentlig høyring. Kunnskapsgrunnlaget er også ferdig. Hovudmålet for RTP 2022-33 er:

*Vestland skal ha eit effektivt, trygt og framtidsretta transportsystem som legg til rette for klima- og miljøvenleg mobilitet og berekraftig samfunnsutvikling.*

#### *Regional areal- og transportplan for Bergensområdet (RATP)*

Planen blei vedteken i fylkestinget i Hordaland juni 2017, og er gjennom *Utviklingsplan for Vestland* vedteke vidareført og ein skal rullere handlingsprogrammet. Planområdet omfattar no kommunane Bergen, Alver, Askøy, Øygarden, Osterøy, Vaksdal, Samnanger og Bjørnafjorden. Planen har som overordna mål at utbyggingsmønster og transportsystem skal gje effektiv utnytting av samfunnsressursar og infrastruktur. Vidare skal samordna planlegging og eit klimavenleg utbyggingsmønster leggje til rette for at transportveksten skjer i tråd med nullvekstmålet og at regional grønstuktur og kulturminneverdiar vert bevart.

Osterøy kommune har ein senterstruktur som ikkje inneber regionsenter i kommunen. Dette gjev at transportplanlegging og arealforvaltning får ein litt annleis struktur enn hovudtyngda av kommunar i planområdet. Ein kan i større grad legge differensiert arealforvaltningsprinsipp til grunn i planlegginga:

*Utanfor dei regionale vekstsonene er vekstvoluma lågare og transportomfanget som skapast mindre. I utbyggingsakar bør viktige arealverdiar prioriterast framfor transportreduserande utbygging.*

Osterøy kommune sin samfunnsdel knytter seg til målsettingar i RATP, mellom anna ved å prioritere hovudtyngda av bustadbygginga i regulerte område i tilknytning til eksisterande kommunesenter, lokalsentra og bygder. Ein har også formulert at kommunen skal i størst mogleg grad fremje fortetting i kommunesenter, områdesentra og bygder, og i tillegg ta i bruk nytt byggjeland etter behov. Arealstrategien tar også opp i seg viktige prioriteringar knytt til natur og landbruk, då ein seier at kommunen skal ha eit aktivt og levande landbruk som legg til rette for bruk av lokale ressursar, der dyrka mark blir tatt vare på for lokal matproduksjon, men og for å ta vare på kulturlandskapet og sikre matjord frå nedbygging.

#### Arealstrategi

Kommuneplanen sin samfunnsdel skal gje overordna føringar og mål for kommunens sine prioriteringar og utvikling i planperioden. Dette gjeld også bruk og forvaltning av areal. Arealstrategien for Osterøy kommune er sett saman av ein generell strategi, område for bustader, område for næring og område for fritidsbustader. Arealstrategien vil gje føringar all arealbruk i kommunen i planperioden.

Vestland fylkeskommune vurderer at Osterøy kommune har gjort gode grep med bruk av arealstrategi, og at denne vil vere eit nyttig verktøy for planarbeid i kommunen i perioden.

#### Medverknad

I arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel i Osterøy har ein arbeidd med medverknad på ulike måtar i 2017 og 2018. dette var delvis knytt til prosessar kring kommunereforma, og elles legg ein til grunn eit medverknadsmøte om frivilligpolitikk september 2017 og dialog med ungdomsrådet i kommunen.

Pbl § 5-1 om medverknad, seier mellom anna

*Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.*

Vestland fylkeskommune vurderer at det er bra at ein har invitert til ulike medverknadsarenaer for å aktivere ulike grupper. Medverknadsarbeidet er noko gammalt i prosessen, og det er vanskeleg å sjå korleis ein har brukt dette inn i planen, ut over at ein seier at det har vore relevant. Vi viser elles til tema medverknad under andre fagtema.

## Klima og miljø

Klimaomstilling er godt inkludert i planframlegget, og det går fram at kommunen tenkjer klima som eit sektor-overgripande tema. Det er og bra at kommunen inkluderer og tek omsyn til arealressursar, som ein del av arbeidet med klimaomstilling.

### Mål 1: Måretta miljø og klimapolitikk

Den overordna målsettinga for dette målet er formulert godt og det går tydeleg fram korleis kommunen ynskjer å arbeide. Når ein kjem til sjølve målet er dette noko meir uklårt. Målet bør ta føre seg kva det er kommunen ynskjer å oppnå, ikkje korleis ein skal styre politisk. Fylkeskommunen meiner det kunne vere tenleg å omformulere mål 1, og oppsummere den overordna målsettinga på den måten som er gjort i mål 2 og 3.

### Mål 2: Gode levekår og attraktive lokalsamfunn.

Inn under dette målet passar det godt inn å inkludere klimaomstilling. Haldningsendrande arbeid er ein viktig del av den sosiale dimensjonen til klimaomstilling, og kan inkluderast under fleire avsnitt i «slik vil me gjere det» under mål 2. Til dømes kan det inkluderast under «omstillingsevne til å leva eit godt liv» eller inn under aktivitet og naturopplevingar.

### Mål 3: Osterøy skal ha eit framtidretta mangfaldig næringsliv innanfor rammene av ein berekraftig utvikling

Fylkeskommunen meiner det er eit viktig grep å inkludere dette. Kommunen ynskjer å fremje grøn næringsutvikling, og her oppmodar vi kommunen til å sjå på overgangsrisiko for eksisterande næringsliv, som er nemnt under avsnittet klimarisiko. I utviklinga av næringslivet er det og viktig å inkludere kva areal ein skal setje av til desse formåla. Næringsareal kjem gjerne i konflikt med areal som er viktig for natur, miljø og klimaomstilling. Dette gjeld både sjølve området for næring, men og korleis områda rundt blir påverka. Det er då føremålstenleg å ha arealstrategi for seier noko om kva type areal ein tenkjer ein kan nytte til formålet.

### Utsleppsreduksjon

Osterøy kommune har dei siste åra hatt noko [nedgang i klimagassutslepp, innan direkte utslepp](#). Kommunen har fokus på å bli eit klimanøytralt lågutsleppssamfunn i samfunnsdelen. Fylkeskommunen oppmodar dykk til å konkretisere dette og definere kva kommunen meiner når ein brukar desse omgrepa. Klimanøytral betyr at kommunen ikkje skal bidra til global oppvarming, t.d. gjennom kvotekjøp eller investering i utsleppsreducerande tiltak. Lågutsleppssamfunn betyr at ein skal redusere klimagassutsleppa for å motvirke skadelege verknadar av global oppvarming slik det er skildra i Paris-avtalen. CICERO har publisert ein rapport om kva omstilling til eit lågutsleppssamfunn betyr for kommunesektoren ["Omstilling til er lavutslippssamfunn"](#). Kommunen har høgast utslepp innan *jordbruk, vegtrafikk og avfall og avløp*. Difor vil desse sektorane vere naturleg å ta tak i når ein skal sette seg mål og tiltak.

I planframlegget står det at Osterøy kommune skal ha nullutslepp innan 2050. Her kan det vere nyttig for kommunen å definere eit mål som er gjeldande for planperioden. Vestland fylkeskommune har i *Utviklingsplanen for Vestland* sett seg mål om nullutslepp innan 2030 (strategi 2.1). For å nå dette målet, er det trong for å ha alle kommunane med på laget, og på å jobbe mot same mål. Vi oppmodar difor Osterøy kommune til å sette seg tilsvarande mål. Uansett kva kommunen vel som utsleppsmål, må det talfestast med ein viss reduksjon innan eit målår. Det er og viktig at kommunen er tydeleg på kva målet gjeld - er det reduksjon innan kvotepliktig eller ikkje kvotepliktig sektor det er snakk om. Skal kommunen ta utgangspunkt i dei direkte utsleppa, eller inkludere dei indirekte og. I tillegg bør målet om utsleppsreduksjon blir arbeida med, både for kommunen som organisasjon, men og for heile kommunen som geografisk område. Her har kommunen som samfunnsutviklar ei sentral rolle.

Kommunen har som mål å lage ein strategi (klima- og energiplan). Det er viktig at klima likevel er ein del av samfunnsdelen, slik det er innarbeida i planframlegget. Vestland fylkeskommune oppmodar om at Osterøy kommune sett mål for utsleppsreduksjon i samfunnsdelen, og arbeidar vidare med dette som utgangspunkt i klima- og energiplan.

Kommunen har og ein negativ trend på opptak og utslepp frå skog og anna arealbruk, der det i 2015 er mindre opptak i skog enn i 2010. Her kan det vere relevant å sjå på tiltak innafør forvaltning av skog, og korleis dette kan bidra til utsleppsreduksjon. Her oppmodar fylkeskommunen til at kommunen ser meir på «Carbon dioxide removal». Dette inkluderer

eksisterande og potensielle forbetringar av biologiske eller geokjemiske karbonsluk eller reservoar, men ekskluderer naturleg opptak av CO<sub>2</sub> som ikkje direkte er forårsaka av menneskeleg aktivitet

#### Klimarisiko

Fylkeskommunen oppmodar også til å vurdere kvar klimarisiko kommunen kan vere utsett for, både fysisk, overgang, ansvar, gjennomføring og grenseoverskridande. Osterøy kommune har, i følgje [kommunalbanken sine nettsider om klimarisiko](#), høg alvorsgrad og svært høg alvorsgrad innanfor fleire av næringane i kommunen. [Miljødirektoratet har og eit webinar om klimarisiko](#) og [ein rapport om klimarisiko i kommunane](#). Dersom kommunen arbeidar for å redusere klimagassutslepp vil ein minimere den fysiske risikoen for fylgje av klimaendringar. Kommunen er ein viktig aktør i arbeidet mot eit lågutsleppsamfunn, og arbeidet med dette er vesentleg for å minimere overgangsrisikoen for mellom anna næringslivet.

#### Klimatilpassing

Kommunen har som mål for klimatilpassingsarbeidet at innbyggjarane skal ha trygge lokalsamfunn. Dette er eit viktig aspekt å ha med i planen. Her oppmodar fylkeskommunen dykk til å ta inn at ein skal bruke naturbaserte løysingar der det er mogleg. Klimatilpassing blir ofte brukt der ein skal sikre mot skred og flaum. Fylkeskommunen saknar at kommunen brukar heile breidda av omgrepet klimatilpassing. Dette vil seie å tenkte klimatilpassing inn mot t.d. overvasshandsaming, fukt og råteskadar, tørkeperiodar, og å gi rom til artar som bevegar seg nordover eller høgare opp grunna temperaturauke.

#### Folkehelse

Det verktøyet kommunane har for å få oversikt over innbyggjarane sin helsetilstand og påverknadsfaktorar for helse i kommunen er eit oppdatert kunnskapsgrunnlag og folkehelseoversikt. Dette gjennom koplingsparagrafane fhl. § 6. 1 ledd og pbl. § 10-1, og fhl. § 5. Folkehelseoversikta skal vere skriftleg, tilgjengeleg for innbyggjarane og reviderast kvart fjerde år som grunnlag for arbeidet med planstrategien.

I samfunnsdelen har kommunen identifisert og gjort greie for korleis helsetilstanden blant befolkninga er, og identifisert og vurdert konsekvens og årsakssamanhengar hjå langsiktige utfordringane Osterøy står ovanfor. Førre folkehelseoversikt i Osterøy vert utarbeidd i 2016. Fylkeskommunen vil råde kommunen til å lage eit nytt dokument som gjer greie for korleis helsetilstanden til befolkninga er, og korleis helsa er fordelt mellom innbyggjarane. Dokumentet vil kunne gje svar på trendar, påverknadsfaktorar, utfordringar og ressursar i kommunen. Folkehelseoversikta vil også gje gode rammer for samordning og prioritering på folkehelseområdet.

Kommunen skal i samfunnsplanlegginga si etter føremåla i Lov om folkehelse og Plan- og bygningslova medverke til ei samfunnsutvikling som fremjar folkehelsa, og utjamnar sosiale helseskilnader. Innsats retta mot sosial utjamning er eit nasjonalt mål, mål i regionale folkehelseplanar og i utviklingsplanen til Vestland. Sosiale helseskilnader er aukande nasjonalt og i Vestland fylkeskommune, og er også nemnt som utfordring i kommunen sin samfunnsdel under kapittel om «Gode levekår og attraktive lokalsamfunn». Elles er sosiale helseskilnader som utfordring, og sosial utjamning som innsats nemnt lite vidare samfunnsdelen, verken som innsatsområde eller målsetnad.

Kommuneplanen for Osterøy viser at kommunen har svært god forståing for at folkehelsearbeidet bør styrkast i politikk - og samfunnsutvikling, og at planarbeid er fundamentet for dette. Det vert set ord på dette ved å slå fast at kommunen har eit ansvar for folkehelsearbeidet, og vises gjennom omsyn til folkehelsa i overordna målsetnad i planen, særleg retta mot sosial berekraft. Fylkeskommunen oppmodar å halde fast på dette fokuset og oppretthalde «helse i alt vi gjør»-tenkinga i alle kommunen sine målsetnadar.

Regionale planar for folkehelse byggjer på nasjonale føringar og prinsipp for folkehelsearbeidet. Mål og strategiar i arbeidet med samfunnsdelen skal byggje på eit påverknadsperspektiv om kva som fremjar helse og trivsel. Strategiar bør vere befolkningsstrategiar, og ev tiltak bør vere universelle. Med tanke på kommunen sine utfordringar og særleg retta mot den demografiske utviklinga står fylkeskommunen støtte opp om kommunen si vurdering at universell utforming er eit viktig arbeid framover. Vi vil oppmode kommunen om å ytterlegare trekke frem universell utforming som innsats i kommunen sine mål, og i kommunen sin arealdel. Vi vil her anbefale å ta i bruk planretningslinjer lagt ved i fylkeskommunen sin regional plan for folkehelse: [Fleire gode levekår for alle -](#)

I samfunnsdel er det gjort greie for at den teknologiske utviklinga og digitale omstillinga vil kunne føre store moglegheiter til måloppnåing av ei berekraftig samfunnsutvikling. Men det vil også vere viktig at kommunen på same tid vurderer korleis dette vil kunne utfordre eksisterande samfunnsstrukturar. Det vil vere viktig for kommunen å følgje med i utviklinga og leggje til rette for at den teknologiske og digitale utviklinga styrkar samfunnet, og at ein samstundes klarar å minimere dei negative følgjene.

#### Samferdsel og kollektivtransport

Generelt gir høyringsforslaget eit godt innblikk i forventa utviklingstrekk og prioriteringar som må gjerast for å nå ønska utvikling. Trygge nærmiljø og gode møteplassar er trekt fram som grunnleggande for trivsel og deltaking for alle. Slik tilrettelegging vil bidra til auka attraktivitet og vere positivt for folketalsutviklinga. Det er positivt at kommunen vektlegg trygg tilkomst til møtearenaer også for dei som ikkje har eigen bil.

Fylkeskommunen viser til dei nasjonale måla som er nedfelt i Statlege planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (BATP) som skal stå sentralt i all planlegging. Meininga er at planlegging av utbyggingsområde og transportsystem skal leggje til rette for mest mogleg effektive og miljøvennlige reisealternativ slik at transportbehova kan reduserast. Vekstområda bør difor vere konsentrert rundt sentrum og knutepunkt i kollektivsystemet langs eksisterande infrastruktur og løysingar for mjuke trafikantar. Planlegging som vektlegg desse prinsippa bidreg til trafikktryggleik, effektiv trafikkavvikling og vil ha positivt innverknad på både folkehelse og etablering av attraktive bu- og næringsområde, samt redusere utslepp frå transportsektoren.

Kommunen har ei overordna målsetting om å forvalte areal i eit langsiktig perspektiv og til det beste for fellesskapet. Vidare ønskjer kommunen å redusere klimagassutslepp frå vegtrafikk med 80% innan 2030 i høve til 2020, samt leggje til rette for berekraftig arealbrukspolitik. Det vert vist til at ein konsentrert utbygging både vil vere økonomisk gunstig og medverke til å redusere transportbehovet. Det skal leggest til rette for bygging i bygder med eksisterande infrastruktur. Sett i lys av samordna BATP og regionale styringsdokument er dette viktige prinsipp for arealplanlegginga på Osterøy. Kommunen sin eigen trafikktryggleiksplan vil og ha innverknad på arealplanarbeidet.

Samstundes kan det ikkje ventast at dei eksisterande tettstadane skal dekke alle behov, og bilkøyring vil for mange vere eit viktig framkomstmiddel til både arbeid og handel. Det er bra at kommunen er bevisst desse utfordringane, og ønskje å sjå nærare på løysingar som tek i vare ulike omsyn knytt til transport, miljø og verdiskaping. Mellom anna blir det sett på moglegheta for bruk av ekspressbussruter med kort reisetid til Bergen. Ny teknologi kan og opne for ulike transportløysingar som kan binde saman kommunen på ein berekraftig måte, og det er positivt at kommunen er bevisst den teknologiske utviklinga og løysingar som kan og vere aktuelt å teste ut på Osterøy. Fylkeskommunen har gjort nokon erfaringar med å teste ut ulike tingsruter som er tilpassa ulike brukargrupper og behov, til dømes «HentMeg» i Odde.

#### Kultur, idrett og inkludering

Vestland fylkeskommune viser til vår fråsegn til planstrategi dagsett 24.09.2020 som er også relevant for samfunnsdelen av kommuneplanen. Vi kan ikkje sjå at kommunen har, i tilstrekkeleg grad, tatt omsyn til vårt innspel når det gjeld kultur, idrett, frivillig satsing og inkludering i samfunnsdelen som er nå på høyring.

#### Regionale føringar

Frå eit kultur-, idrett- og inkluderingsperspektiv er fleire forventningar frå nasjonalt og regionalt hald viktig for kommunen å ta omsyn til i overordna planarbeid i kommunen. Vestland fylkeskommune har 2 gjeldande regionale planar på kulturfeltet. Dei gjeld i dei geografiske områda til ny regional plan for kultur er vedteke. Vi viser her særleg til *PREMISS: KULTUR. Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025*. Satsingane innanfor deltaking og oppleving, kultur for alle, mangfald og integrering, kulturell verdiskaping, gode lokalsamfunn, frivilligheit, kulturminne som grunnlag for læring og oppleving, immaterielle kulturarv, berekraftig kulturell infrastruktur, møteplassar og arenabygging er alle viktig. Vi viser også til Vestland fylkeskommune sitt vedtekte dokument; Anleggspolitik og kriteria for tildeling av spelemidlar. Den gir føringar for bruken av spelemidlar

som kommunen må vere kjend med. Vi ber om at desse føringar vert lagt inn i samfunnsdelen av kommuneplan.

Kommunedelplan for kultur, friluftsliv og fysisk aktivitet

I følge planstrategien skal kommunen starta arbeid med ein kommunedelplan for kultur, friluftsliv og fysisk aktivitet. Dette vil vera ein gode anledning til å få fram konkrete strategiar og tiltak innafør fagfelte og for å skape lokalsamfunn som ungdom og innbyggjar er stolt av og nøgd med. Fylkeskommunen vonar at frivillig sektor vart sterkt integrert i dette planarbeid.

Samfunnsdelen av kommuneplanen omtale ikkje dette. Samfunnsdelen bør drøfte korleis ei slik plan kan vere med på å styrke satsingane innafør desse fagområde og korleis desse sektorane kan bidra til å nå måla i kommunen

Friluftsliv

Osterøy har mykje natur og flotte friluftsområde. Betre tilrettelegging, som gjer det lettare for folk å gå på tur og drive med ulike friluftslivsaktivitetar, er ei rimeleg investering i god folkehelse og kan og gjere det meir attraktivt å bu og besøke kommunen. Friluftsliv berre er nemnt ein gang i samfunnsdelen, og da i samband med klimaendringar. Osterøy har ikkje gjort ferdig kartlegging/verdsetting av friluftsområde i kommunen og har ikkje starta på plan for friluftslivets ferdelsårer. Desse to prosjekta vil kunne gje kommunen eit mykje betre kunnskapsgrunnlag når det gjeld friluftsliv og er eit godt utgangspunkt for framtidig utvikling av friluftsområde og tilrettelegging av stiar og turveggar.

Idrett og fysisk aktivitet

Gode leverkår og attraktiv lokalsamfunn - mål

Osterøy kommune har ein sterk identitet og mange kvalitetar med levenda bygder og gode lokalmiljø med ei sterk dugnadsvilje, levande organisasjonsliv og optimisme i næringsliv med ei jamn vekst i arbeidsplassar.

Samfunnsdelen skal vere med på å definere og formidle kommunen sin identitet og særpreg. Kulturliv, idrett, kulturarv, bibliotek og friluftsliv er rike kjelda til identitet og tilhøyre, og er viktig ressursar for å bygge Osterøy si framtid. Desse er òg kjelda til næring og utvikling lokalt og er helsefremjande faktorar, då dei er viktige for alle generasjonar si sjølvforståing, deltaking, og trivsel.

Samarbeidet mellom frivillig sektor og kommunen er viktig og samfunnsdel av kommuneplan bør synleggjera korleis kommune kan bidra til å støtte opp om frivillige organisasjonar som gjer eit viktig jobb i å skape arena for deltaking.

Det går fram av kunnskapsgrunnlag i planstrategi at med unntak av bibliotek som er eit prioritert satsingsområda, har Osterøy kommune i liten grad prioritert ressursar til kulturarbeid i Osterøy kommune. Samtidig viser folkehelsestatistikk mm at unge i kommunen er lite nøgde med eigen helse, med lokalmiljøet og at det er for få møtestader.

Osterøy har gode profesjonelle regional aktørar som Museumssenteret i Hordaland ved Osterøy museum og Havrå lokalisert i kommunen. Her kan kommunen bygge vidare på lokaltradisjonar, handverkstradisjonar, kulturarv, eit heilt unik freda kulturmiljø og landskap ved Havrå. Det er viktig med gode og forpliktande samarbeid mellom musea, det frivillige kulturliv og det offentlege. Dette er ein ressurs som Osterøy bør nytta i enda sterkare grad og ei slik satsing kunne synleggjerast i samfunnsdel.

Det stå lite i samfunnsdel om idrett og fysisk aktivitet. Under målet om gode levekår og attraktive lokalsamfunn står det at kommunen skal leggje til rette for leik, idrett, aktivitet, kulturtilbod, naturopplevingar og fritidstilbod. Dette er flott, men kommunen kunne gjerne hatt med døme på kva kommunen gjer/har planar om å gjere for å få dette til.

Målretta miljø- og klimapolitikk - mål

Fylkeskommunen vil peike på gjenbruk og istandsetting av kulturminne og kulturmiljø som er samfunnsnyttig både av omsyn til klima, ressursbruk og økonomi. Å finne god balanse mellom vern og utvikling er ei av desse utfordringane. Kulturminne er ressursar for å byggje samfunnet.

Kommunen har ansvar å ta vare på kulturarven som ressurs for kunnskap, oppleving, bruk og gjenbruk (sirkulær økonomi). Dette kan forankrast i samfunnsdel av kommuneplan og vi vonar at kommunen kan ferdigstille kulturarvsplan.

#### Framtidsretta og mangfaldige næringsliv - mål

I regional kulturplan for Hordaland Premiss : KULTUR ligg der også ei satsing på profesjonelle kunstnarar og det frie feltet. Det ligg ei forventning om at det også vert planlagt og lagt til rette for at det er mogleg å leve og arbeide som profesjonell kunstnar i kommunen. Dette kunne passe inn under mål om eit framtidsretta og mangfaldig næringsliv. Kultur, kulturarv, idrett og inkludering og frivillige arbeid er område som kan utforskast for å finne nye næringsvegar.

Samfunnsdelen seier at kommunen må også leggja til rette for aktørar som vil utvikle grøne reiselivs-produkt. Osterøy treng fleire attraktive besøksnæringar, og då helst basert på lokal kultur og natur. Framtidsretta verksemder er lik «grøne» verksemder. Og når det gjeld å legge til rette for slike reiselivsnæringar, og syte for at slik næringsutvikling skjer på ein måte som er berekraftig når det gjeld slitasje på stiar o.l., vil kartlegging/verdsetting og plan for friluftslivets ferdselsårer og ferdigstilling av kulturarvsplan vere viktig kunnskapsgrunnlag og forvaltningsverktøy.

#### Integrering

I samband med regionreforma overtok fylkeskommunen fleire nye integreringsoppgåver innan busetjing, kvalifisering, førebygging og frivilligheit frå Inkluderings- og mangfaldsdirektoratet. Ny integreringslov har trådd i kraft 01.01.2021. I arbeid med utviklingsplan for Vestland og dei påfølgande regionale planane vert det meisla ut regional politikk på integreringsfeltet. Dette er ein ny arena for tett samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen framover særleg innafør utdanning, næringsliv, kultur og folkehelse.

Fylkeskommunen viser også til IMDi sine faktaark om integrering i Osterøy kommune. Den viser at den største innvandrarbefolkninga i kommune kjem frå Polen, Litauen og Thailand. Dette kan tyde på ein del arbeidsinnvandring. Dette har konsekvensar for kommunen sin innretting av arbeidet mot integrering og inkludering. Samfunnsdelen av kommuneplanen bør synleggjera korleis kommunen har tenkt å legge til rette for ei slik utvikling.

#### Arealstrategi

Samfunnsdelen bør ha arealstrategiar for å sikre friluftsområde og viktig kulturmiljø for allmenta.

Fylkeskommunen ber kommune ferdigstill kunnskapsgrunnlag og kartfesting av viktige kulturmiljø og for friluftsområde slik at desse kan være meir synleg som ressurs i lokalsamfunn.

#### Medverknad

Kommunen har involvert frivillige, ungdomsrådet, næringsliv og organisasjonsliv og politikkar, men det var for over 4 år sidan i 2017 i samband med kommunereforma. Vi saknar ei nærarar samhandling med dei ulike grenda, med profesjonell kulturaktørar, med eldre og ikkje minst med innvandrarar som utgjør 9% av folketal i arbeid med samfunnsdelen.

Kommunen bør legge stor vekt på samarbeid med desse gruppene i oppfølging av planarbeidet og utvikle gode modellar for samhandling innan kultur, idrett og inkludering og med frivillig sektor. Vi vil vise til at å nytte etablerte møteplassar, t.d. frivillig sektor, kan vere positiv i og med at ein har eit allereie etablert system der ein lett kan kome i kontakt og sikre medverknad frå breie grupper av innbyggjarar, særleg barn og unge, eldre og innvandrarar.

Viktige felt og grupper som kommune kan samarbeid med på å nå fleire av måla:

- Frivillig sektor
- Kunst- og kulturinstitusjonar
- Det frie, profesjonelle feltet, utøvande og skapande kunstnarar innan ulike kunstformer.
- Innvandrarar
- Immateriell kulturarv, som stadnamn, tradisjonsmusikk, livsminne, tradisjonshandverk og annan handlingsboren kunnskap.
- Dokumentarv og dokumentasjon, som privatarkiv, kulturhistoriske foto, lyd- og filmdokumentasjon.
- Bibliotek skal gi tilgang til kultur, informasjon, kunnskap og eit godt læringsmiljø. Bibliotekstrategi Rom for demokrati og danning er grunnlag for den nasjonale bibliotekutviklinga 2020-2023, med mål om å vidareutvikle biblioteka som relevante og



viktige kunnskapsinstitusjonar som skal bidra til folkeopplysning og danning for befolkninga.

- Møteplassar, som bibliotek, anlegg for idrett og friluftsliv, kulturbygg og dei møteplassane som vert skapt av frivillig aktivitet
- Digital kulturformidling
- Anleggsutvikling. Anlegg og arena for idrett, kultur og friluftsliv som er i tråd med regionale føringar og som del av heilskapleg samfunnsutvikling.

Vestland fylkeskommune oppmodar til samarbeid og dialog og bidreg med rettleiing på dei ulike fagfelta innan kultur, idrett og friluftsliv, kulturarv, bibliotek, inkludering og integrering, frivillig sektor etter nærare avtale.

#### Akvakultur og marine næringar

Havbruk og marine næringar er eit satsingsområde for Vestland fylkeskommune. Vi ser det derfor viktig at kommunen gjennom arealplanlegging legg til rette for ei berekraftig og lønsam utvikling av akvakulturnæringa. Fylkeskommunen har ansvar for tildeling av løyve og klaring av lokalitetar, og har i tillegg ansvaret for å ivareta havbruksinteressene og fremje motsegn på vegne av havbruksinteressene.

I kapittelet «Framtidsretta og mangfaldig næringsliv» heiter det at Osterøy må ein ta utgangspunkt både i kva ein har av næringar og kva potensiale desse har for å utvikle seg i grøn retning, og at det da kan det vere naturleg å tenke å satse meir på berekraftig mat frå sjø. I arealstrategien er også næringsareal knytt til sjø trekt fram. Fylkeskommunen ser dette som positivt for utvikling av eksisterande akvakulturverksemdar og framtidige næringar knytt til sjøområda.

### **Oppsummering**

Planforslaget peikar på sterk identitetskjensle og variasjon av kvalitetar i kommunen, som viktig premisse for ei god utvikling framover. Vestland fylkeskommune vurderer at ein her har gjort gode grep og at arbeidet tar opp i seg breidda i utviklinga av kommunen. Vi ser òg at planen kan bli endå tydelegare. Her meiner fylkeskommunen særleg at ein kunne vere noko meir konkret på å skildre det vidare arbeidet med og koplinga til handlingsdel og økonomiplan, slik at planen viser korleis dei gode måla og strategiane vil verte følgt opp. Vestland fylkeskommune vil særleg peike på det positive i at samfunnsdelen har ein arealstrategi, då dette vil gje gode føringar for arbeidet med arealdelen. Vi er open for vidare dialog knytt til ulike fagfelt og avdelingar hjå oss.

Med helsing

Eva Katrine Ritland Taule  
fagleiar

Cathrine Gunn Grasdahl  
spesialrådgjevar

*Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift*

Sakshandsamarar

Andreas Ask - Plan, klima og folkehelse - Strategisk utvikling og digitalisering

Elisabet Aune - Naturressursar, landbruk og reiseliv - Innovasjon og næringsutvikling

Ragnhild Berge Feidje - Plan, klima og folkehelse - Strategisk utvikling og digitalisering

Elizabeth Jan Warren - Inkludering, strategi og analyse - Kultur, idrett og inkludering

Gunhild Raddum - Transportplan - Mobilitet og kollektivtransport